

ALEŠ

Hovori, že jednou z tém, ktoré v tejto oblasti najviac rezonujú, je opätovné použitie objektov či materiálov. „Myslím si, že sa nachádzame v prelomovom bode, kde hľadanie nových technológií stavebných materiálov a procesov výstavby výrazne ovplyvnia architektonické prístupy,“ tvrdí. Za jedného z top architektov súčasnosti považuje Diebéo Francisa Kérého, nositeľa Pritzkerovej ceny za architektúru, ktorý je autorom viacerých unikátnych projektov (nielen) v Afrike.

H R A D E C K Ý

TEXT Mária Galajdová FOTO Francis Kéré, Architekti Šebo Lichý

ZAUJALA MA NAJMÄ TĚMA EXPERIMENTÁLNEJ ARCHITEKTÚRY

Čo osobne považujete za výnimočnú, originálnu architektúru? Akými kvalitami musí disponovať stavba, aby vás zaujala?

Originalitu vnímam ako veľmi subjektívny atribút architektúry. V ateliéri Architekti Šebo Lichý sme si zdefinovali 11 vyhlásení Manifestu, ktoré hovoria o prístupe k architektonickej tvorbe a o kvalitách architektonických diel ako takých. A práve „originalitu“ sme úmyselne vynechali. Skôr sa prikláňame k „autentickejšiemu“ architektonickej výpovede. Manifest nám v ateliéri pomáha konfrontovať naše postoje a prístup k architektonickému navrhovaniu. Architektúra by v našom ponímaní mala spĺňať práve tieto atribúty, a teda byť komplexná, urbánna, konceptuálna, radikálna i zelená a mnohé ďalšie.

Medzi vašimi realizáciami sú stavby rôzneho druhu: administratívne budovy, kaviareň, bytová výstavba, dokonca vyhliadková veža. K akému typu architektúry či stavieb máte najbližšie?

Všetky spomenuté typologické druhy prinášajú svoje výzvy, a práve to nám je blízke. Aktuálne sme klientovi odovzdali návrh administratívnej budovy v Bratislave, ktorá reaguje na tému klimatickej zmeny ako architektonickým návrhom, tak technológiou budovy. Jeden z našich najrozsiahlejších projektov – obytný komplex Čerešne, sa rozrastie o ďalšiu fázu a pracujeme aj na viacerých rekonštrukciách.

Vyhliadková veža na Devínskej Kobyle už štvrtú zimu teší návštevníkov svojimi výhľadmi. Výhľady na okolitú krajinu sú pre mňa kontempláciou a aj preto mi práve vyhliadková veža prirástla k srdcu.

Ktoré témy vnímate ako najaktuálnejšie v súčasnej slovenskej architektúre?

Nielen v slovenskej architektúre vnímam rezonujúcu tému „znovupoužitia“. Zámerne nespomínam slovo recyklácia, ale termín znovupoužitia napr. jestvujúcich objektov, ktorým je možné nájsť nové funkčné využitie. Samozrejme, aj naďalej budú vznikať nové stavby, otázkou je však, akými stavebnými procesmi a materiálmi riešeniami, vzhľadom na tému udržateľného rozvoja. Adaptácia, znovupoužitie, inovácia, emociónalita, komunikácia, inkluzivita sú ďalšími témami, ktoré zahrnuté do kreatívnych procesov môžu priniesť nové dimenzie architektúry.

Kde vidíte riešenie bytovej otázky, keďže vlastné bývanie sa stáva pre mladých ľudí čoraz nedostupnejšie?

Myslím, že práve mladšej generácii je blízka aj téma „znovupoužitia“ – nie sú takí viazaní k jednej adrese, jednému miestu. Preto aj pomerne aktuálna téma nájomného bývania čoraz viac vstupuje do popredia. Myslím, že ponúka riešenia nielen pre samotných

Aleš Hradecký je spoluautorom Vyhliadkovej veže na Devínskej kobyli, ktorá je pre návštevníkov otvorená už štvrtú sezónu

záujemcov o nájomné bývanie, ale aj pre realizovanie sa architektov inšpiratívnymi návrhmi, ktoré môžu priniesť kvalitnú architektúru.

Čím by podľa vás malo disponovať miesto, kde je dobré bývať či žiť?

Preferencie na kvalitu obytného prostredia sú veľmi individuálne, avšak či sa pohybujeme v téme zástavby rodinných domov, alebo obytných komplexov, ako výrazný moment vnímam „charakter“ urbanistického či architektonického návrhu v zmysle identifikácie užívateľa s prostredím, ktoré obýva – či dané prostredie nazýva „domovom“. Vo mne práve tento pocit vyvolávajú priestory s „intímnou atmosférou“. Mierka, materiálové riešenie, zeleň, preslnenie verzus zatienenie priestoru, kontakt s exteriérom, riešenie vnútroblokov a spoločných priestorov obytných komplexov – toto všetko sú témy, ktoré intimitu prostredia veľmi ovplyvňujú.

Aká konkrétna stavba, mesto či miesto vás v poslednej dobe zaujali?

Viac ako samotné architektonické diela ma zaujala téma experimentálnej architektúry, ktorá sa zaoberá otázkou zníženia emisií a vplyvu na stavebný priemysel a architektúru. Myslím, že sa nachádzame v prelomovom bode, kde hľadanie nových technológií stavebných materiálov a procesov výstavby výrazne ovplyvnia architektonické prístupy.

Ak by ste fanúšikom kvalitnej architektúry mali odporučiť navštíviť jedno mesto alebo krajinu, aká by to bola?

Veľmi ma zaujali návrhy architekta Diébédo Francis Kéré, ktorý bol za svoju tvorbu v roku 2022 ocenený Pritzkerovou cenou. Pracuje s lokálnym materiálovým zázemím, lokálnou pracovnou silou, reaguje na klimatické parametre riešeného územia, ako aj na tému klimatickej zmeny ako takej. Zaujímavou stavbou je Lycée Schorge, Burkina Faso – Afrika. **A**